

LØRDAGS LIV

AFMAGT

Cathrine Porsbjerg fik ikke den hjælp, hun havde brug for. I stedet kom der mere selvskade og flere selvmordsforsøg. Indtil hendes familie tog sagen i egen hånd.

Side 4

“Jeg har ringet så mange gange til Livslinien, jeg har selvskadet og lagt det på sociale medier, fordi jeg prøvede at sige, jeg havde brug for hjælp. Men der sker ingenting

Cathrine Porsbjerg var et ensomt barn, der blev en uheldig og selvskadende ung. Hun har oplevet et psykiatrisk system, som det var svært at blive henvist til, og når det endelig lykkedes, var overgangen til det kommunale system mislykket.

SARAH SKARUM

Cathrine Porsbjerg ligner en helt almindelig ung pige. Hun sidder i sine forældres køkken og holder øje med hønsene i haven, med hunden, der driller dem, og griner af, at hun som 18-årig er bekendt at synes, at nogle »unge mennesker« opfører sig fjollet. Hun skal ned og træne senere. Hun har overskud.

Men sådan var det ikke i mange år. Hun har været alvorligt psykisk syg, selvskadet og forsøgt at begå selvmord, fra hun var 12-13 år gammel.

Men måske havde det ikke behøvet at være sådan, siger hendes mor, Celeste Porsbjerg, der sidder ved siden af og fortæller med:

»Det er en rød tråd i den her historie. Du fik ikke hjælp, og så fik du det dårligere, og der kom mere selvskade og flere selvmordsforsøg. Du har taget mod al hjælp, du har fået, du har virkelig gerne villet hjælpes. Du har bare fået alt for lidt hjælp. Der er meget få tilbud, man skal selv finde dem, og man kan ikke vide, om man får det. Det føles som et lotteri«.

Børne- og Ungdomspsykiatrien ind-

går i den psykiatriplan, som regeringen har lagt frem, og som partierne er i gang med at forhandle om. Her fremgår det blandt andet, at regeringen vil arbejde for, at »børn/unge og voksne oplever rettidig, tilfredsstillende og inddragende hjælp i psykiatrien«.

Sådan har Cathrine Porsbjerg ikke oplevet sin ungdom. Tværtimod.

»Man kan have det så dårligt i Danmark, man kan virkelig prøve at få hjælp, jeg har ringet så mange gange til livslinien, jeg har selvskadet og lagt det på sociale medier, fordi jeg prøvede at sige, jeg havde brug for hjælp. Men der sker ingenting«, siger hun:

»Der er ingen steder at gå hen, der var ingen hjælp«, siger Cathrine.

I dag har Cathrine fået en diagnose med mild autismspektrum-forstyrrelse og er så velfungerende, at hun har overskud til at fortælle sin historie, fordi hun frygter, at andre, der ikke får hjælp, vil reagere som den unge mand, der i sommer i Field's skød og dræbte tre.

Socialt ordblind

Cathrine har svært ved at gennemskue, hvordan man opfører sig sammen med andre. Hun er socialt ordblind, siger hendes mor. Det var ikke nemt, da hun var lille. Da hun blev større, blev det umuligt. Fra hun gik i 3.-4. klasse, følte hun sig ensom og havde ingen venner. Hun blev mobbet voldsomt.

Hun skiftede skole, fra en ambitiøs privatskole til en folkeskole, men ensomheden og mobning fulgte med, både i skolen og online. Et par klassekammerater bildte hende ind på musically, et socialt medie, der minder om TikTok, at de var fans, men i virkeligheden var de bare ude på at mobbe hende.

»Jeg begyndte at selvskade, da jeg var 12. Jeg følte ingen mening med noget, folk drillede mig som pesten. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle gøre, og jeg følte ikke, jeg kunne komme til mine forældre, det ved jeg, at jeg kan nu, men jeg var bange for, de ville være skuffede eller blive sure. Jeg vidste godt, at det var forkert at selvskade, når jeg gjorde det, men jeg

ville ikke have, mine forældre skulle være kede af det, så jeg sagde ikke noget til dem«, siger hun.

Hun lagde billede af selvskaderne på sociale medier.

»Jeg vidste godt, det var skræmmende, men jeg havde det så dårligt, at jeg tænkte, jeg måtte gøre noget. Jeg skal have hjælp, og jeg ved ikke, hvordan jeg skal sige det«.

Hendes forældre fik det at vide, fordi forældre til Cathrines klassekammerater ringede til dem.

»Det var jo sindssygt ubehageligt, når der ringede en mor og sagde, »ved du godt, Cathrine har skåret i sig?«. Nej det vidste jeg ikke, for det var sket for få mi-

nutter siden, men vi vidste godt, at Cathrine havde det rigtig svært, og at hun kæmpede med de her ting. Men vi vidste ikke, hvordan vi kunne finde en løsning«, siger Celeste Porsbjerg.

Efter selvskadebillederne blev der lavet en indberetning til de sociale myndigheder, og familien mødte en sagsbehandler, der dels sendte Cathrine til et projekt, hvor unge, der havde det svært, skulle lave hyggelige ting sammen som at spille badminton. Det var fint, siger Cathrine, men virkningsløst.

Hun mødte også en kommunal psykolog, der som det første spurgte hendes mor, om det havde været en hård fødsel, for den slags kunne godt give psykiske

problemer. Cathrine nægtede at se hende igen.

»Det var dit første møde med systemet, hvor du troede, at nu ville du få hjælp, fordi du åbent fortalte, hvor svært du havde det. Men du fik ikke hjælp. I det kommunale system vidste de ikke, hvad de skulle eller kunne gøre«.

For stor tillid til det offentlige

Celeste Porsbjerg er ikke kun Cathrines mor, men også overlæge og professor i lungemedicin på Bispebjerg Hospital. Hun kan ikke lade være med at trække en parallel til sit eget arbejde og behandlingen af de patienter, som hun møder:

»Forestil dig, at jeg gav en patient en

astmadiagnose. Og at det var ansatte i kommunen, der skulle stå for at give behandling og medicin, men uden at vide noget som helst om medicin, måske ikke engang, hvor der lå et apotek. Så grotesk føles det at have et barn, der har brug for hjælp i det psykiatriske system«.

Så hun gik selv i gang. Selvom Celeste Porsbjerg ikke vil være læge for sin egen datter, forsøgte hun at finde ud af, hvordan Cathrine kunne hjælpes, og hun havde en mistanke om, at hendes datter kunne ligge på autismspektret, og da hun en dag underviste sammen med en børne- og ungespsykiater, spurte hun hende til råds. Hvad skulle hun gøre?

Cathrine Porsbjerg, der er 18 år og har autisme, prøvede i flere år at få hjælp, fordi hun ikke trivedes.

Foto: Mads Nissen

»Hun sagde, at det lød meget sandsynligt, som jeg beskrev Cathrine, og at piger ofte blev alt for sent diagnosticeret og derfor fik depressioner, så vi skulle betale for en privat udredning. Men jeg er opvokset i det offentlige system og har tillid til det, mens jeg er mere skeptisk over for det private system, i hvert fald på mit eget område i somatikken. Set i bakspejlet var det forkert at blive i det offentlige«, siger hun.

Vejen gennem det offentlige system begynder hos den privatpraktiserende læge, der henviser til speciallæge eller hospital. Men Cathrines læge, som familien ellers er glad for og har et godt forhold til, henviste ikke.

»Hun ville gerne, sagde hun, men det kunne ikke betale sig, for så mange henvisninger blev afvist. Jeg kan ikke huske, hvad vi gjorde. Vi snakkede bare om, jamen hvad gør vi så nu?«.

Cathrine, der nu var omkring 14, fik det dårligere og dårligere i den periode. En morgen, da hun blev vækket af sin mor, sagde hun:

»Mor jeg har taget nogle piller i går aftes. Jeg har lidt ondt i maven«.

Familien beder om, at Politiken ikke skriver hvilke piller, så andre ikke kan blive inspireret.

»Hun havde taget 48 piller af den her type piller, hvilket er en dødelig dosis, kunne min lægehjærne godt regne ►

ud. Det var et seriøst forsøg. Det var altså scary, for så har man et barn, der vil dø, ikke et barn, hvor det er et råb om hjælp, så man kan græde ud sammen», siger hun.»

Cathrine er enig, hun ville dø.

»Nu gør jeg det, jeg gider ikke leve, tænkte jeg. Verden er ond, jeg har ingen venner, ingen vil savne mig. Men jeg glemte at tænke på min familie. Jeg var ude af mig selv, jeg havde det rigtig, rigtig dårligt. Jeg har en notesbog, hvor jeg har skrevet mine selvmordsforsøg ned, og jeg havde skrevet et selvmordsbrev på syv sider«, siger hun.

Forsøget mislykkedes kun, fordi Cathrine havde forstoppelse. Pillerne nåede ikke at forlade hendes mave og komme ud i blodet. De kunne skylles ud gennem kroppen.

»Rent held, at Cathrine stadig lever«, siger hendes mor med en stemme, hvor man stadig kan høre forskrækkelsen og lettelsen. Så tæt på.

»Jeg fatter nogle gange ikke, at jeg er stadig er her«, siger Cathrine.

Hvad er social træning?

Hun fik, mens hun var indlagt på Rigshospitalet efter sin forgiftning, et psykiatrisk tilsyn. De læger, som hun ellers skulle henvises til, dukkede op ved hendes seng og kunne se, hun havde brug for hjælp. Hun blev indkaldt til ambulatoriet og fik en udredning. Hun har en mild grad af autisme.

»Du var glad og lettet, selvom du lige skulle vænne dig til diagnosen og finde ud af, at du ikke var weird. Men igen oplevede vi, at der ikke kom hjælp«, siger Celeste Porsbjerg.

Familien var til møde med en psykiater, Cathrines skolelærer og hendes socialrådgiver. Psykiateren fortalte om hendes diagnose og behov for sociale rammer og social træning.

»Jamen, det ved jeg ikke, hvad er, sagde socialrådgiveren«, fortæller Celeste Porsbjerg.

»Det endte med, at psykiateren bankede i bordet og råbte, at det var derfor, hun ikke ville arbejde i det her speciale mere. Det kunne ikke være rigtigt, der ikke var noget at tilbyde. Det er en ret vild oplevelse. Selv efter så heftigt et selvmordsforsøg var der ingen hjælp«.

Forældrene fik et kursus i at være forældre til et barn med autisme. Cathrine fik, da hendes forældre havde insisteret, fordi hun havde tydelige tegn på depression, tilbudt hjælp på et privat psykiatrisk hospital, men det var ikke nok.

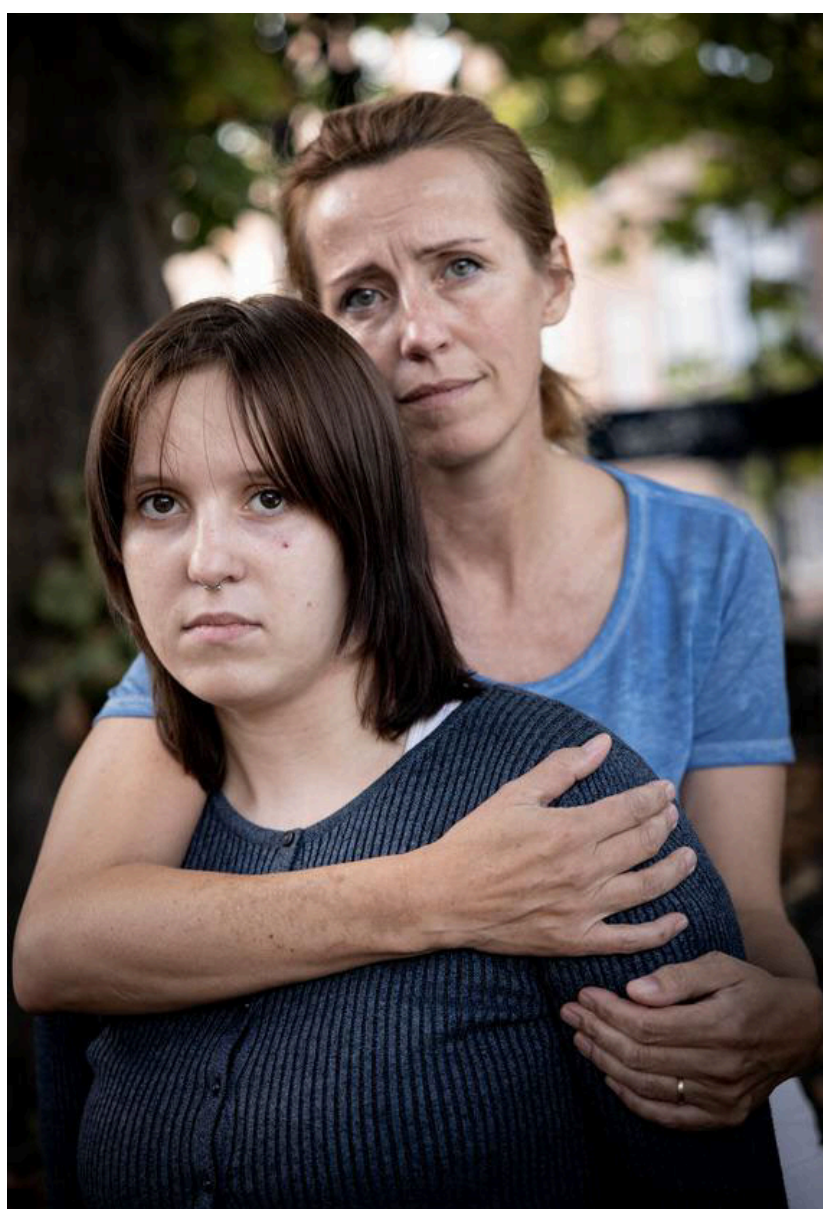
»Jeg crasher bare. Jeg fik det gradvist værre, for diagnosen hjalp ikke med andet end at sætte et ord på, men jeg fik ingen selvforståelse. Jeg tænkte, det var lige meget, fordi der var gået så lang tid, og jeg havde det så dårligt«, siger hun.

Hendes mor summerer op igen:

»Hjælpen kom for sent og var så for lidt. Så det betød mere selvskade, en række selvmordsforsøg, nogle ved vi noget om, andre ved vi ikke noget om. Du begyndte at høre stemmer og hallucinere, og til sidst ville det private hospital ikke længere tage ansvaret for dig«, siger hun.

Forældrene forsøgte at få Cathrine indlagt på psykiatrisk afdeling via psykiatrisk skadestue, men fordi der er ventetid på psykiatriske sengepladser, måtte de vente.

»Cathrine kunne ikke sige, når hun fik det så dårligt, at hun ville forsøge selvmord. Vi prøvede at indføre flere systemer, så hun kunne give tegn. Et rødt armbånd, f.eks. Men hun kunne ikke sige til. Vi vidste, at var vi bare væk i to mi-

nutter, ville hun gøre noget vildt. Det tog halvanden måned, hvor hendes far arbejdede hjemme, før der var plads. Jamen det var jo frygteligt. Det slider på alle«, siger Celeste Porsbjerg.

Cathrine blev indlagt godt en uge på lukket afdeling, så fire måneder på en åben.

»Det var en lettelse, for nu måtte der da endelig ske noget. Det var ikke mit ansvar alene mere. Jeg var stadig bange, men jeg var ikke lige så bange. Jeg hørte skudte stemmer, som sagde, at jeg skulle slå mig selv ihjel, og jeg var bange for, at hvis jeg ikke adlød dem, ville de aldrig forsvinde«, siger Cathrine.

Søster måtte google

På børne- og ungepsykiatrisk afdeling blev hun behandlet for reaktiv depression med psykose, og hun gik i skole. Hun fik det så godt, at hun kunne udskrive.

»Og så blev det jo rigtig spændende«, siger hendes mor.

For kunne Cathrine få hjælp nu?

Det fik hun. Men kun, fordi hendes forældre sikrede den. Det kommunale tilbud var en skole, der lå langt væk fra familiens hjem og krævede en transport, Cathrine ikke magtede. Når forældrene googled den, var det første, der dukke-

■ Cathrines mor, Celeste Porsbjerg, er læge. Hun var rystet over, hvor dårligt datteren blev behandlet af det offentlige system. Foto: Mads Nissen

de op, nyheder om økonomisk svindel, ikke deres faglighed.

»Vi måtte i øvrigt også selv finde ud af, at der er forskel på specialskoler og behandlingsskoler, og at Cathrine havde brug for det sidste. Min mellemste datter fandt så via Google ud af, at der lå en behandlingsskole meget tæt på os. Vores socialrådgiver sagde, at hun ville indstille Cathrine til den, men hun kunne ikke love noget. Hvad så, sagde jeg? Det vidste hun ikke. Så ringede jeg til inspektøren på behandlingsskolen og sagde, at jeg ikke kunne forstå, min datter måske ikke kunne komme der, fordi hun lød, som om det ville passe. Det kunne inspektøren heller ikke forstå, og så ringede hun til socialrådgiveren«, siger hun.

Skolen hedder Basen, og Cathrine vil gerne have, den bliver nævnt ved navn.

»Måske har andre unge så nemmere ved at finde den, når de har brug for den, hvis vi fortæller, hvad den hedder«, siger hun. For hende og hendes familie var den livsforandrende. En behandlingsskole har meget få elever pr. lærer, og der er tilknyttet en psykolog til skolen, som altid eller meget ofte er til stede. Skolen kan tilpasse hver dag til hver enkelt elev, og har eleven en dårlig dag, er der altid nogen at tale med. Cathrine gik der i 9. klasse.

FÅ HJÆLP

Har du tanker om selvmord eller selvskade

Hvis du er i krise eller har tanker om selvmord, så sig det til nogen. Der er flere steder, du kan henvende dig:

Livsliniens telefonrådgivning:

tlf. 70 20 12 01 alle årets dage kl. 11-05
Du kan skrive til Livsliniens netrådgivning på skrivdet.dk. Du kan kontakte Livsliniens chatrådgivning mandag og torsdag kl. 17-21 samt lørdag og søndag kl. 13-17.

Ring til Børnetelefonen på

tlf. 11 61 11, eller send en sms til samme nummer. På bornetelefonen.dk kan du chatte anonymt med både børn og voksne.

Psykiatrisk akutmodtagelse:

tlf. 38 64 18 00 hverdage kl. 8.30-15 (voksne) og tlf. 40 12 98 50 hverdage kl. 9-14 (børn).

Sct. Nikolai Tjenesten under Kirkens Korshær: tlf. 70 12 01 10. Mandag-lørdag kl. 09-03 og søndag kl. 13-03.

Egen læge eller akuttelefonen 1813

Kilder: Livslinjen, Børnetelefonen, Psykiatrisk akutmodtagelse, Kirkens Korshær

»Derfra er det gået frem og frem og frem og frem. Set i bakspejlet har vi været ekstremt loyale og tålmodige med det offentlige system. Den behandlings-skole skulle Cathrine have været på meget før, så hun ikke havde fået det så dårligt. Vi har hele tiden oplevet, at hjælpen kom for sent, og var for lidt, og vi har selv skullet researche os frem til meget«, siger Celeste Porsbjerg.

»Men hvad skal folk gøre, der ikke har forældre, der kan det?« spørger Cathrine.

»Jeg tænkte på det, da ham i Field's skød. Man må selvfølgelig ikke slå folk ihjel, men jeg forstår godt, at man kan få det så dårligt, at det kan blive et råb om hjælp. For jeg ved, hvordan man kan have det, når man ikke bliver hørt«.

Kathrine er netop begyndt på andet år af hf på KVUC på en såkaldt ASF-linje, som er for unge med autismspektrumforstyrrelser. Et tilbud, som familien som i resten af forløbet selv måtte opstøve. Ingen fortalte dem om det. Hun bliver student til sommer og drømmer om at komme på landmandsskole og blive landmand:

»Jeg har altid haft stor glæde af at komme ud i naturen, selv når jeg har haft det dårligt. Jeg vil have en masse dyr, for dyr giver glæde, og dyr har ikke fordomme, som mennesker kan have. Dyr er bare venlige«.

Politiken har forelagt Københavns Kommunes socialforvaltning familiens kritik. Socialforvaltningen kommenterer ikke enkeltsager.

sarah.skarum@pol.dk